

न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका, २०७२

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल
हरिहरभवन, ललितपुर

न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका, २०७२

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल
हरिहरभवन, ललितपुर

सल्लाहकार

माननीय श्री केशरीराज पण्डित, कार्यकारी निर्देशक, राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान

तयारी समूह

माननीय श्री राजेन्द्र खरेल, जिल्ला न्यायाधीश

माननीय श्री सूर्य प्रसाद पराजुली, जिल्ला न्यायाधीश

श्री नृपध्वज निरौला, रजिष्ट्रार, पुनरावेदन अदालत पाटन

श्री श्रीकृष्ण मुल्मी, उप-निर्देशक, राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान

प्रकाशन प्रति : ५०० प्रति

प्रकाशक : राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान

प्रकाशन मिति : २०७२ साउन

मुद्रण : फरम्याट प्रिन्टिङ्ग प्रेस

सहयोग :

अमेरिकी अन्तर्राष्ट्रिय विकास नियोग (यूएसएआईडी) द्वारा सञ्चालित सि.टि.आई.पि./दि एशिया फाउण्डेसन

The Asia Foundation

प्रस्तुत न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका, २०७२ सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको सुझाव समेतको आधारमा तयार पारी अमेरिकी अन्तर्राष्ट्रिय विकास नियोग (यूएसएआईडी) र दि एशिया फाउण्डेसन मार्फत अमेरिकी जनताको सहयोगमा प्रकाशन भएको हो। यस प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिकामा समाविष्ट विचार तथा विषयवस्तुले यूएसएआईडी वा अमेरिकी सरकारको दृष्टिकोण प्रतिविम्बित गर्ने छैन।

प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिकाको प्रयोग

प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिकाको उद्देश्य:

न्यायपालिकाको तेश्रो रणनीतिक योजनाको मुख्य लक्ष्यहरू मध्ये न्यायापालिका प्रति जनताको आस्था अभिवृद्धि गर्नु एउटा प्रमुख लक्ष्य हो। उल्लेखित लक्ष्य प्राप्तिका लागि निर्धारित विभिन्न कृयाकलाप मध्ये योजनाले न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने क्रियाकलापलाई समेत यसमा समावेश गरेको छ। यो कार्यक्रम नेपालको न्यायपालिकाको लागि नौलो भएकोले न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमका सम्बन्धमा न्यायाधीश लगायत अन्य सरोकारवालाहरूलाई समेत यो विषयको आधारभूत जानकारी र कार्यक्रम सञ्चालन विधि सम्बन्धमा अवगत गराउनु पर्ने अवस्था छ। यस सम्बन्धी ज्ञान, सीप तथा क्षमता अभिवृद्धिका लागि प्रारम्भिक प्रशिक्षण गर्न गराउनु यस्तो प्रशिक्षण कार्यक्रममा प्रशिक्षकको रूपमा खटिने न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृतहरूलाई प्रशिक्षणका निर्धारित विषयहरूमा सत्र सञ्चालन गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले यो प्रशिक्षण पुस्तिका तयार पारिएको हो।

प्रशिक्षण विधिहरू:

प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाउन विभिन्न प्रशिक्षण विधिहरू प्रयोग गर्न सकिन्छ। ती मध्ये मुख्य विधिहरूमा प्रवचन, छलफल, मस्तिष्क मन्थन, उदाहरण, अनुभव आदान-प्रदान, पोष्टर प्रदर्शन, फिलप चार्ट, प्रश्नोत्तर, समूह कार्य तथा प्रस्तुति आदि रहेका छन्।

प्रशिक्षणको सञ्चालन:

प्रशिक्षण सञ्चालन गर्नु अघि प्रशिक्षकले सत्रको उद्देश्य सम्बन्धमा राम्ररी अध्ययन गर्ने तथा आफ्नो विषयलाई अघिल्लो विषयसँग आबद्ध र अन्तर सम्बन्ध कायम गर्दै प्रशिक्षण अगाडि बढाउनु पर्दछ। यस क्रममा प्रशिक्षण पुस्तिकामा उल्लेखित उद्देश्यको मर्मलाई कायम राख्दै आवश्यकता अनुसार सामान्य परिवर्तन गर्न सकिने हुन्छ।

प्रशिक्षणको व्यवस्थापन:

प्रशिक्षण आवासीय रूपमा सञ्चालन गर्दा प्रशिक्षणको लागि पर्याप्त समय र सहभागीहरू बीच खुला छलफलको वातावरण सिर्जना हुन सक्दछ। आवश्यकता अनुसार प्रशिक्षणमा लचकता अपनाउन सकिने हुन्छ। स्रोत व्यक्तिले प्रशिक्षणमा आवश्यकता अनुसार अन्य सामग्रीको प्रयोग गर्न वा त्यस्तो सामग्री सहभागीहरूलाई वितरण गर्न सक्दछन्।

प्रशिक्षण मूल्याङ्कन:

प्रशिक्षणको मूल्याङ्कनका लागि कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व र कार्यक्रम सम्पन्न भए पछि सहभागीहरूको ज्ञान, क्षमता र सीपको स्तरको मूल्याङ्कन गर्नुपर्दछ।

भूमिका

न्यायाधीश, सरकारी वकील, न्याय सेवाका अधिकृत तथा कानून व्यवसायीको कार्यक्षमता र व्यवसायिक दक्षता अभिवृद्धि गर्ने तथा कानून र न्यायको क्षेत्रमा अध्ययन अनुसन्धान तथा कानूनी सूचना प्रवाह गर्ने उद्देश्यले राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ बमोजिम स्थापित यस प्रतिष्ठानले आफ्नो स्थापनाकालदेखि नै न्यायिक जनशक्तिको व्यवसायिक ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धिका लागि कार्यशाला, प्रशिक्षण, प्रवचन जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालनका साथै न्याय क्षेत्रका विविध विषयमा अनुसन्धान समेत गर्दै आएको छ। यसै क्रममा प्रतिष्ठानले देशको न्यायपालिकाको कार्य सञ्चालन प्रक्रिया र प्रणाली बारेमा जनसाधारणलाई अवगत गराउन अदालत र समुदाय बीच सम्वाद र सहकार्यको थालनी गरेको छ। परीक्षणका रूपमा प्रतिष्ठानले उच्च माध्यमिक तहका विद्यार्थी र शिक्षक, गा.वि.स. सचिव तथा सर्वसाधारण समक्ष न्यायिक संरचना, न्यायिक कार्यविधि, अदालतबाट प्रदान गरिने सेवा, नेपालको न्याय प्रणालीको बारेमा विभिन्न स्थानमा न्यायिक बाह्यपहुँच (Judicial Outreach) कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ।

अदालतले न्यायका उपभोक्ता तथा आम नागरिकहरूलाई अदालती कार्यविधि, अदालतबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधा र नेपालको न्याय प्रणालीको बारेमा पर्याप्त सूचना प्रवाह गर्न नसक्नुका साथै अदालत र समुदाय बीचको सम्वादहीनताका कारण न्यायपालिकाप्रति आम नागरिकलाई यथार्थ जानकारी नरहेको अवस्था छ। यसले गर्दा सर्वसाधारणमा देशको न्यायपालिकाप्रति नै नकरात्मक दृष्टिकोण बन्न गएको पाइन्छ। अदालतले निष्पक्ष, छिटो छरितो र व्यावसायिक रूपमा प्रभावकारी ढंगले कार्य गरी रहेको भएपनि त्यसबारे प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषण हुन नसक्दा समुदायमा अदालत ढिलो, झन्झटिलो र सुधार हुन नसक्ने निकाय हो भन्ने भ्रम रहिरहेको छ। नेपालको न्यायपालिकाको हकमा पनि उल्लिखित कुरा लागू हुन्छ। अदालत र न्याय प्रणाली बारे समुदायलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले न्यायपालिकाको तेस्रो रणनीतिक योजना (२०७१/७२-२०७५/७६) मा न्यायिक बाह्यपहुँच (Judicial Outreach) तथा न्यायाधीशलाई भेटौं (Meet the Judge) जस्ता क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरू निर्धारण गरिएको र सोही अनुरूप विभिन्न तहका अदालतहरूबाट न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन्।

न्यायपालिकाको रणनीतिक योजनाले निर्धारण गरेको न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको सञ्चालन गर्न न्यायाधीश र अदालतका अधिकृतहरूको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ। जिल्ला तथा पुनरावेदन अदालतहरूबाट न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन हुन थालेको छ। न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न र कार्यक्रममा एकरूपता ल्याउन न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृतहरूलाई यस सम्बन्धी प्रशिक्षण दिन आवश्यक छ।

यसै उद्देश्यलाई मनन गरी यस प्रतिष्ठानले न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृतहरूलाई लक्षित गरी न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धमा प्रशिक्षण दिनुहुने प्रशिक्षकहरूलाई यस्तो प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्ने उद्देश्यले यो पुस्तिका तयार गरिएको छ।

प्रस्तुत प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका तयार गर्ने क्रममा प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग गर्ने यूएसएआईडी द्वारा सञ्चालित सि.टि.आई.पि./दि एशिया फाउण्डेसन तथा त्यस संस्थाका सहायक आवासीय प्रतिनिधि श्री नन्दिता वरूवा, आयोजना प्रमुख श्री अरूणा राणा थापा, अधिकृत र कार्यक्रम अधिकृत श्री रामकान्त तिवारीलाई प्रतिष्ठान हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ। यसै गरी प्रस्तुत प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिकालाई अन्तिम रूप दिन आयोजना गरिएको परामर्श बैठकमा आफ्नो अमूल्य राय सुझाव दिनु हुने विज्ञ सहभागीहरूलाई पनि प्रतिष्ठान धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ।

प्रस्तुत प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका तयार गर्ने विज्ञहरू माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री राजेन्द्र खरेल, माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री सूर्य प्रसाद पराजुली, पुनरावेदन अदालत पाटनका रजिष्ट्रार श्री नृपध्वज निरौला र प्रतिष्ठानका उप-निर्देशक श्री श्रीकृष्ण मुल्मीप्रति प्रतिष्ठान कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछ। यसैगरी प्रस्तुत प्रशिक्षक प्रशिक्षण पुस्तिका तयारीको संयोजन तथा व्यवस्थापनमा सहयोग गर्नु हुने यस प्रतिष्ठानका तत्कालीन रजिष्ट्रार श्री लेखनाथ पौडेल, रजिष्ट्रार श्री विमल पौडेल र कार्यक्रम व्यवस्थापक श्री राजन कुमार के.सी.लाई समेत प्रतिष्ठान धन्यवाद गर्दछ।

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान

विषय सूची

	पेज नं.
सत्र १: न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणागत परिचय	१
सत्र २: न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास	३
सत्र ३: नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँचसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनको रूपरेखा	७
सत्र ४: न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन मार्ग-निर्देशिका, २०७२	११

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: पूर्व प्रशिक्षण / प्रशिक्षणोत्तर मूल्याङ्कन प्रश्नावली	१३
अनुसूची २: समष्टिगत प्रशिक्षण मूल्याङ्कन	१४
अनुसूची ३: न्यायिक प्रक्रियामा पारदर्शितासम्बन्धी इस्तानवुल घोषणापत्र, २०१३	१५
अनुसूची ४: न्यायपालिकाको तेस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना (२०७१/७२ - २०७५/७६)	१८

सत्र
र
अनुसूचीहरू

सत्र – एक

सत्रको विषय: न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणागत परिचय

सहभागी : न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृत	सहभागी संख्या : २५ जना	सत्रका लागि निर्धारित समय : १ घण्टा ३० मिनेट	
<p>सत्रको लक्ष्य (Aims) यो सत्रको लक्ष्य देहाय अनुसार रहेको छः</p> <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणाबारे जानकारी गराउने । 			
<p>सत्रको उद्देश्य (Objectives) यो सत्रको अन्तमा सहभागीहरूले</p> <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणाबारे बताउन सक्नेछन् । अदालत र समुदायबीचको सम्बादको आवश्यकताबारे उल्लेख गर्न सक्नेछन् । नेपालमा समुदाय र अदालतबीचको सम्बादको आवश्यकता र तेस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजनामा प्रक्षेपण भएको न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमबारे उल्लेख गर्न सक्नेछन् । 			
विषयवस्तु	प्रशिक्षणमा अपनाइने तरिका	प्रशिक्षणमा प्रयोग गरिने सामग्री	समय
<p>सत्रको प्रारम्भ</p> <ul style="list-style-type: none"> सत्र सञ्चालनको रूपरेखा विषयको महत्व 	संक्षिप्त प्रवचन	पावर पोइन्ट	१० मिनेट
<p>मुख्य विषयवस्तु</p> <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणागत विकास अदालत र समुदायबीचको सम्बन्ध नेपालमा अदालत र समुदायबीचको सम्बादको आवश्यकता तथा सान्दर्भिकता न्यायपालिकाको तेस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना र न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम 	प्रवचन, समूह छलफल, प्रश्नोत्तर	पावर पोइन्ट, बोर्ड, चार्ट पेपर, मार्कर, कलम	६० मिनेट

<p>सत्रको समापन प्रस्तुतिमा भएका सबै छलफलका मुख्य मुख्य विषयहरूलाई सारांशमा पुनर्उल्लेखन गर्ने ।</p>	<p>संक्षिप्त प्रवचन</p>		<p>२० मिनेट</p>
<p>सन्दर्भ सामग्री इन्टरनेट सामग्रीहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://news.nasje.org/2013/03/28/public-outreach-and-judicial-education/ • https://www.ajs.org/ • http://www.courts.state.hi.us/outreach/community_outreach.html • https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/grants/238792.pdf • http://www.dnaindia.com/pune/report-justice-on-wheels-on-your-doorsteps-1858837 • http://philja.judiciary.gov.ph/archives/chancellor2ndQ2013.html • http://www.tned.uscourts.gov/docs/outreach_brochure.pdf • http://www.alameda.courts.ca.gov/Pages.aspx/Court-Community-Outreach-Programs • http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/structure%20of%20the%20court/outreach/Pages/outreach.aspx • http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/FB4C75CF-FD15-4B06-B1E3-E22618FB404C/185051/ICCASP512_English1.pdf <p>राष्ट्रिय कानूनी संरचना</p> <ul style="list-style-type: none"> • नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ • न्यायपालिकाको तेश्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना, २०७१/०७२ देखि २०७५/०७६ • अदालतसम्बन्धी नियमावलीहरू <p>अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवेदन</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Istanbul Declaration on Transparency in the Judicial Process - Istanbul November 20- 22, 2013 (Principles - 9 and 10) <p>प्रकाशन, प्रतिवेदन</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणा, २०७१ रा.न्या. प्र • अदालतसम्बन्धी सामान्य जानकारी, २०७१ रा.न्या. प्र • Shreekrishna Mulmi and Ratna Kaji Shrestha, Judicial Community Outreach Program in Nepal: Enhancing Public Trust towards Judiciary and Promoting Access to Justice, NJA Law Journal, National Judicial Academy, 2012, Kathmandu Nepal 			

सत्र – दुई

सत्रको विषय: न्यायिक बाह्यपहुँच सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यास

सहभागी : न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृत	सहभागी संख्या : २५ जना	सत्रका लागि निर्धारित समय : १ घण्टा ३० मिनेट	
<p>सत्रको लक्ष्य (Aims) यो सत्रको लक्ष्य देहाय अनुसार रहेको छः</p> <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको सम्बन्धमा विभिन्न देशमा विद्यमान कानूनी संरचना, अभ्यास र अनुभवको बारेमा जानकारी गराउने । नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको उपयुक्तता र सान्दर्भिकताको बारेमा जानकारी गराउने । 			
<p>सत्रको उद्देश्य (Objectives) यो सत्रको अन्तमा सहभागीहरूले</p> <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमका सम्बन्धमा अन्य देशहरूको अभ्यासबारे बताउन सक्नेछन् । न्यायिक प्रक्रियाको पारदर्शितासम्बन्धी इस्तानबुल घोषणापत्रमा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सम्बन्धमा भएको विशेष व्यवस्थाहरू बताउन सक्नेछन् । 			
विषयवस्तु	प्रशिक्षणमा अपनाइने तरिका	प्रशिक्षणमा प्रयोग गरिने सामग्री	समय
<p>सत्रको प्रारम्भ</p> <ul style="list-style-type: none"> सत्र सञ्चालनको रूपरेखा विषयको महत्व 	संक्षिप्त प्रवचन	पावर प्वाइन्ट	१० मिनेट
<p>मुख्य विषयवस्तु विभिन्न देशहरूमा भएका अभ्यासहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> फिलिपिन्स अमेरिका क्यानाडा बेलायत भारत <p>The Istanbul Declaration Transparency in the Judicial Process, 2013</p> <p>सिद्धान्त ९ न्यायपालिकाले विद्यार्थीहरूलाई न्यायिक प्रक्रियाबारे जानकारी अभिवृद्धि गर्न कार्यहरू सञ्चालन गर्नुपर्ने ।</p>	प्रवचन, समूह छलफल, प्रश्नोत्तर	पावर प्वाइन्ट, बोर्ड, चार्ट पेपर, मार्कर, कलम	६० मिनेट

<p>सिद्धान्त १० अदालतले न्याय प्रणालीको भूमिका बारे सर्वसाधारणलाई प्रशिक्षित गर्ने कार्यक्रमको शुरूवात गर्ने र सहयोग गर्ने</p> <p>सिद्धान्त ११ न्यायिक प्रक्रिया र फैसलाका बारेमा सर्वसाधारणलाई सूचना प्रवाह गराउन न्यायपालिकाले सञ्चार माध्यमलाई न्यायिक सूचनामा सहज पहुँच र अन्य आवश्यक सहयोगको प्रवन्ध गर्नु पर्ने ।</p> <p>सिद्धान्त १२ न्यायपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यमा सेवाग्राहीहरूको सन्तुष्टिको सर्वेक्षण गरी न्यायप्रणालीको गुणस्तरीयता अभिवृद्धि गर्नु पर्ने ।</p>			
<p>सत्रको समापन प्रस्तुतिमा भएका सबै छलफलका मुख्य मुख्य विषयहरूलाई सारांशमा पुनर्उल्लेखन गर्ने ।</p>	<p>संक्षिप्त प्रवचन</p>		<p>२० मिनेट</p>
<p>सन्दर्भ सामग्री इन्टरनेट सामग्रीहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://news.nasje.org/2013/03/28/public-outreach-and-judicial-education/ • https://www.ajs.org/ • http://www.courts.state.hi.us/outreach/community_outreach.html • https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/grants/238792.pdf • http://www.dnaindia.com/pune/report-justice-on-wheels-on-your-doorsteps-1858837 • http://philja.judiciary.gov.ph/archives/chancellor2ndQ2013.html • http://www.tned.uscourts.gov/docs/outreach_brochure.pdf • http://www.alameda.courts.ca.gov/Pages.aspx/Court-Community-Outreach-Programs • http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/structure%20of%20the%20court/outreach/Pages/outreach.aspx • http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/FB4C75CF-FD15-4B06-B1E3-E22618FB404C/185051/ICCASP512_English1.pdf 			

राष्ट्रिय कानूनी संरचना

- न्यायपालिकाको तेश्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना, २०७१/०७२ देखि २०७५/०७६
- अदालतसम्बन्धी नियमावलीहरू

अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवेदन

- The Istanbul Declaration on Transparency in the Judicial Process - Istanbul November 20- 22, 2013 (Principles - 9 ,10,11 &12)

प्रकाशन, प्रतिवेदन

- न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणा, २०७१ रा.न्या.प्र.
- अदालतसम्बन्धी सामान्य जानकारी, २०७१ रा.न्या.प्र.
- Shreekrishna Mulmi and Ratna Kaji Shrestha, Judicial Community Outreach Program in Nepal: Enhancing Public Trust towards Judiciary and Promoting Access to Justice, NJA Law Journal, National Judicial Academy, 2012, Kathmandu Nepal

सत्र – तीन

सत्रको विषय: नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँचसम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालनको रूपरेखा

सहभागी : न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृत	सहभागी संख्या : २५ जना	सत्रका लागि निर्धारित समय : १ घण्टा ३० मिनेट	
<p>सत्रको लक्ष्य (Aims) यो सत्रको लक्ष्य देहाय अनुसार रहेको छः</p> <ul style="list-style-type: none"> नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालनको रूपरेखाबारे जानकारी गराउने । 			
<p>सत्रको उद्देश्य (Objectives) यो सत्रको अन्तमा सहभागीहरूले</p> <ul style="list-style-type: none"> नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको विधि र ढाँचाबारे बताउन सक्नेछन् । न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन संयन्त्रबारे बताउन सक्नेछन् । नेपालमा न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमबारे हासिल गर्नु पर्ने उपलब्धिबारे बताउन सक्नेछन् । 			
विषयवस्तु	प्रशिक्षणमा अपनाइने तरिका	प्रशिक्षणमा प्रयोग गरिने सामग्री	समय
<p>सत्रको प्रारम्भ</p> <ul style="list-style-type: none"> सत्र सञ्चालनको रूपरेखा विषयको महत्व 	संक्षिप्त प्रवचन	पावर पोइन्ट	१० मिनेट
<p>मुख्य विषयवस्तु कार्यक्रमको ढाँचा र विधि</p> <ul style="list-style-type: none"> सञ्चार माध्यमको प्रयोग विद्यालय तथा विश्वविद्यालयमा अन्तरक्रिया भ्रमण इन्टर्नसीप अदालतको अवलोकन समुदायका सदस्यहरूसँग अन्तरक्रिया <p>कार्यक्रमको योजना तर्जुमा (कार्यक्रम सञ्चालन पूर्व)</p> <ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रमको लक्ष्य निर्धारण न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको ढाँचा निर्धारण 	प्रवचन, समूह छलफल, प्रश्नोत्तर	पावर पोइन्ट, बोर्ड, चार्ट पेपर, मार्कर, कलम	६० मिनेट

<ul style="list-style-type: none"> • कार्यक्रममा जानकारी दिने विषय निर्धारण • कार्यक्रमसम्बन्धी निर्णय गर्ने र जिम्मेवारी तोक्ने • सहभागीहरूको छनौट • सहभागी संख्या तय • कार्यक्रम स्थानको छनौट • कार्यतालिका निर्माण तथा सत्र सञ्चालन गर्ने तरिका निर्धारण • पत्राचार • कार्यक्रम खर्चको व्यवस्थापन <p>कार्यक्रम सञ्चालनको लागि संयन्त्र</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्याय क्षेत्र समन्वय समिति • नेपाल बार एशोसिएशन तथा बार एशोसिएशनका स्थानीय इकाईहरू • राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान • अदालतहरू • न्यायाधीश सामाज / न्यायपालिकाका अधिकृत समाज 			
<p>सत्रको समापन प्रस्तुतिमा भएका सबै छलफलका मुख्य मुख्य विषयहरूलाई सारांशमा पुनर्उल्लेखन गर्ने ।</p>	संक्षिप्त प्रवचन		२० मिनेट
<p>सन्दर्भ सामग्री इन्टरनेट सामग्रीहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://news.nasje.org/2013/03/28/public-outreach-and-judicial-education/ • https://www.ajs.org/ • http://www.courts.state.hi.us/outreach/community_outreach.html • https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/grants/238792.pdf • http://www.dnaindia.com/pune/report-justice-on-wheels-on-your-doorsteps-1858837 • http://philja.judiciary.gov.ph/archives/chancellor2ndQ2013.html 			

- http://www.tned.uscourts.gov/docs/outreach_brochure.pdf
- <http://www.alameda.courts.ca.gov/Pages.aspx/Court-Community-Outreach-Programs>
- http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/structure%20of%20the%20court/outreach/Pages/outreach.aspx
- http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/FB4C75CF-FD15-4B06-B1E3-E22618FB404C/185051/ICCASP512_English1.pdf

राष्ट्रिय कानूनी संरचना

- न्यायपालिकाको तेश्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना, २०७१/०७२ देखि २०७५/०७६
- अदालतसम्बन्धी नियमावलीहरू

अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवेदन

- The Istanbul Declaration on Transparency in the Judicial Process - Istanbul November 20- 22, 2013 (Principles - 9 and 10)

प्रकाशन, प्रतिवेदन

- न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणा, २०७१ रा.न्या. प्र
- अदालतसम्बन्धी सामान्य जानकारी, २०७१ रा.न्या. प्र
- Shreekrishna Mulmi and Ratna Kaji Shrestha, Judicial Community Outreach Program in Nepal: Enhancing Public Trust towards Judiciary and Promoting Access to Justice, NJA Law Journal, National Judicial Academy, 2012, Kathmandu Nepal

सत्र – चार

सत्रको विषय: न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन मार्ग-निर्देशिका, २०७२

सहभागी : न्यायाधीश तथा अदालतका अधिकृत	सहभागी संख्या : २५ जना	सत्रका लागि निर्धारित समय : १ घण्टा ३० मिनेट	
सत्रको लक्ष्य (Aims) यो सत्रको लक्ष्य देहाय अनुसार रहेको छः <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको प्रभावकारी सञ्चालनका लागि आवश्यक सल्लाह, सुझाव संकलन गर्ने । 			
सत्रको उद्देश्य (Objectives) यो सत्रको अन्तमा सहभागीहरूले <ul style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमका लागि लक्षित समूहको छनौट, सूचना प्रवाहको माध्यम र कार्यक्रमको ढाँचा र विधिका बारेमा वृत्तित रूपमा बताउन सक्नेछन् । 			
विषयवस्तु	प्रशिक्षणमा अपनाइने तरिका	प्रशिक्षणमा प्रयोग गरिने सामग्री	समय
सत्रको प्रारम्भ <ul style="list-style-type: none"> सत्र सञ्चालनको रूपरेखा विषयको महत्व 	संक्षिप्त प्रवचन	पावर पोइन्ट	१० मिनेट
मुख्य विषयवस्तु <ol style="list-style-type: none"> न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको लागि लक्षित समूहको छनौट गर्दा कुन कुन समूहमा कार्यक्रमको आयोजना गर्न उपयुक्त हुन्छ ? न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा अदालत र न्याय प्रणाली सम्बन्धी के कस्ता सूचनाहरू प्रवाह गर्नु पर्दछ ? न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको ढाँचा र विधिहरू के के हुन सक्छन् ? कार्यक्रम आयोजना गर्दा ध्यान पुऱ्याउनु पर्ने विषय र चरणहरू 	प्रवचन, समूह छलफल, प्रश्नोत्तर	पावर पोइन्ट, बोर्ड, चार्ट पेपर, मार्कर, कलम	६० मिनेट

<p>निर्देशन</p> <p>यस सत्रमा सहभागीहरूलाई चार समूहमा विभाजन गरी माथि उल्लेखित प्रश्नहरूमा ३० मिनेट छलफल गर्न लगाई प्रत्येक समूहबाट एक जनालाई ७ मिनेट भित्र आफ्नो समूहमा भएको छलफलको विषय र निष्कर्षहरू बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्न लगाउने ।</p>			
<p>सत्रको समापन</p> <p>प्रस्तुतिमा भएका सबै छलफलका मुख्य मुख्य विषयहरूलाई सारांशमा पुनर्उल्लेखन गर्ने ।</p>	<p>संक्षिप्त प्रवचन</p>		<p>२० मिनेट</p>
<p>सन्दर्भ सामग्री</p> <p>इन्टरनेट सामग्रीहरू</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://news.nasje.org/2013/03/28/public-outreach-and-judicial-education/ • https://www.ajs.org/ • http://www.courts.state.hi.us/outreach/community_outreach.html • https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/ojdp/grants/238792.pdf • http://www.dnaindia.com/pune/report-justice-on-wheels-on-your-doorsteps-1858837 • http://philja.judiciary.gov.ph/archives/chancellor2ndQ2013.html • http://www.tned.uscourts.gov/docs/outreach_brochure.pdf • http://www.alameda.courts.ca.gov/Pages.aspx/Court-Community-Outreach-Programs • http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/structure%20of%20the%20court/outreach/Pages/outreach.aspx • http://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/FB4C75CF-FD15-4B06-B1E3-E22618FB404C/185051/ICCASP512_English1.pdf <p>राष्ट्रिय कानूनी संरचना</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्यायपालिकाको तेश्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना, २०७१/०७२ देखि २०७५/०७६ • अदालतका नियमावलीहरू <p>अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिवेदन</p> <ul style="list-style-type: none"> • The Istanbul Declaration on Transparency in the Judicial Process - Istanbul November 20- 22, 2013 (Principles - 9 and 10) <p>प्रकाशन, प्रतिवेदन</p> <ul style="list-style-type: none"> • न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अवधारणा, २०७१ रा.न्या.प्र. • अदालतसम्बन्धी सामान्य जानकारी, २०७१ रा.न्या.प्र. • Shreekrishna Mulmi and Ratna Kaji Shrestha, Judicial Community Outreach Program in Nepal: Enhancing Public Trust towards Judiciary and Promoting Access to Justice, NJA Law Journal, National Judicial Academy, 2012, Kathmandu Nepal 			

अनुसूची – १

पूर्व प्रशिक्षण र प्रशिक्षणोत्तर मूल्याङ्कन प्रश्नावली

१. अदालतले समुदायलाई आफ्ना काम कारवाहीका बारेमा सूचना प्रवाह गर्नु आवश्यक छ, छैन? छ भने किन आवश्यक छ?

.....

.....

.....

.....

२. न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको उद्देश्यहरू देहायका मध्ये के के हुन्?

- क) न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने ।
 ख) अनियमितता र गुनासोको बारेमा सम्बोधन गर्ने ।
 ग) न्यायिक काम कारवाहीका बारेमा समुदायलाई जानकारी गराउनु ।
 घ) माथिका सबै ।

३. न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रम कुन कुन निकायले गर्न आवश्यक ठान्नुहुन्छ?

.....

.....

.....

.....

४. न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमको अन्तर्राष्ट्रिय अभ्यासबारे यहाँलाई कुनै जानकारी छ? भए उल्लेख गर्नु होस् ।

.....

.....

.....

.....

५. यहाँले न्यायिक बाह्यपहुँच कार्यक्रमहरू आयोजना गर्नु भएको छ? छ भने उल्लेख गर्नु होस् ।

.....

.....

.....

.....

अनुसूची - २

समष्टिगत प्रशिक्षण मूल्याङ्कन

१. यो प्रशिक्षण कस्तो रह्यो?

	ठीकै	उत्तम	अति उत्तम
क. विषयवस्तु			
ख. अवधि			
ग. सञ्चालन विधि			
घ. स्रोत व्यक्ति/प्रशिक्षकको प्रस्तुतीकरण			
ङ. सन्दर्भ सामग्री			
च. स्थान			
छ. व्यवस्थापन			

२. प्रशिक्षणबाट प्राप्त मुख्य तीनवटा महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

क).....

ख).....

ग).....

३. प्रशिक्षणका सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू केही भए उल्लेख गर्नुहोस् ।

.....

४. भविष्यमा यस्तो प्रशिक्षण सञ्चालन गर्न कस्तो सुझाव दिनु हुन्छ ।

.....

५. तपाईंलाई लागेका अन्य कुनै कुराहरू छुटेको भए सो कुराहरू उल्लेख गर्नुहोस् ।

.....

अनुसूची – ३

न्यायिक प्रक्रियामा पारदर्शिता सम्बन्धी इस्तानबुल घोषणापत्र THE ISTANBUL DECLARATION ON TRANSPARENCY IN THE JUDICIAL PROCESS

WHEREAS the Universal Declaration of Human Rights recognizes as a fundamental principle that everyone is entitled to a fair and public hearing by an independent and impartial tribunal, in the determination of rights and obligations and of any criminal charge;

WHEREAS the International Covenant on Civil and Political Rights declares that all persons shall be equal before the courts, and that in the determination of any criminal charge or of rights and obligations in a suit at law, everyone shall be entitled, without undue delay, to a fair and public hearing by a competent, independent and impartial tribunal established by law;

WHEREAS the foregoing principles and rights are also recognized or reflected in other international and regional human rights instruments, in domestic constitutional, statutory and at common law, and in judicial conventions and traditions;

AND WHEREAS it is now universally accepted that the principle of transparency is a fundamental component of the judicial process in a State that upholds human rights and the rule of law;

NOW THEREFORE THE CONFERENCE OF CHIEF JUSTICES AND SENIOR JUSTICES OF THE ASIAN REGION, MEETING IN ISTANBUL ON 20-22 NOVEMBER 2013, ON THE INVITATION OF THE CHIEF JUSTICE OF THE COURT OF CASSATION OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAM (UNDP),

DECLARE the following to be the basic requirements to ensure justice and secure transparency in the judicial process:

Principle 9

The judiciary should promote programmes to orientate students on the judicial process.

The judiciary should promote and participate in school and university programmes aimed at developing an understanding of, and contributing to, the transparency of the judicial process. These may include visits to courts, classroom appearances by judges, role playing, the use of audiovisual material, and the active teaching of judicial procedures. Such programmes will contribute to avoid or correct ignorance and misapprehension about the judicial system and its operation.

Principle 10

The judiciary should initiate and /or support appropriate outreach programmes designed to educate the public on the role of the justice system.

Transparency involves more than simply providing access to court proceedings and information. To achieve transparency, information must also be disseminated in a format that is easily accessible for

the intended audience – especially for court users who do not have a legal background and may often have limited literacy. Publicizing information about court operations and judicial programmes to increase the quality and efficiency of justice also has beneficial effects on public confidence in the judiciary. Judicial outreach involves proactive measures by judges and direct interaction with the communities they serve. These may include town hall meetings, the production of radio and television programmes, and the dissemination of awareness-raising materials such as court user guides. These guides, in the form of short pamphlets, may provide basic information on arrest, detention and bail, criminal and civil procedures, and useful contacts for crime victims, witnesses and other users.

Such programmes of judicial outreach and education concerning court services and procedures are useful from the perspective of both the judiciary and the court users. They help to actively engage a court in a relationship with the community, and to demystify many of the complexities surrounding the operation of a legal system and the conduct of court proceedings. Thus, by educating and involving the public in the court's work through proactive judicial outreach and communication strategies, courts can increase public confidence and strengthen respect for the rule of law in their communities.

Principle 11

The judiciary should afford access and appropriate assistance to the media to enable it to perform its legitimate function of informing the public about judicial proceedings, including decisions.

It is the function and the duty of the media to gather and convey information to the public, and to report and comment, on the administration of justice, including cases, before, during and after trial, without violating the sub judice rule, the presumption of innocence, and the rights of parties to a dispute. This principle, which includes the freedom to decide which cases are to be brought to the attention of the public and how they are to be treated, and the right to criticize the organization and functioning of the justice system, should only be departed from to the extent set out in the International Covenant on Civil and Political Rights.

Media access to judicial proceedings is not a matter of simply opening doors to the courtroom and providing seats to journalists. Courts are not well served by inaccurate and sensationalist coverage of court proceedings. In fact, poor or biased media coverage can undermine public confidence in the judiciary and raise concerns with regard to judicial independence, impartiality and integrity. The training of journalists organized by, or in cooperation with, the courts can help reduce ineffective reporting. Such training should be designed to provide them with basic knowledge about court procedures and legal issues, and thus contribute to improving journalistic skills and ethics, and building trust between judges and journalists.

Engaging the media may also require that courts actively reach out to journalists by establishing press offices within each court, to facilitate fair and balanced media coverage of judicial proceedings. These offices could liaise with media representatives, respond to and manage requests from journalists, issue press releases and generally provide accurate information about judicial decisions and legal issues. These offices could also provide schedules of upcoming cases, monitor the media for accurate reporting, and design media campaigns that promote public understanding of the judiciary.

Principle 12

The judiciary should assess public satisfaction with the delivery of justice, and thereby seek to promote the quality of justice.

There are a variety of tools for measuring the level of public satisfaction with the delivery of justice. Apart from being sensitive to contributions from academia and the media, the judiciary should

encourage court user feedback. An effective and impartial complaint system, regular case audits, periodic surveys of court users and other stakeholders, and discussions with court user committees, are means of reviewing public satisfaction with the delivery of justice and identifying systemic weaknesses in the judicial process, especially any that may have created “gatekeepers” seeking gratifications. However, these exercises will be meaningless if lessons are not learnt and remedial action not taken. The publication of an annual report of its activities, including any difficulties encountered and action taken to improve the functioning of the justice system, is one measure to foster public confidence in the judiciary.

अनुसूची – ४

न्यायपालिकाको तेस्रो पञ्चवर्षीय रणनीतिक योजना
(छिटो छरितो न्याय, सबैका लागि न्याय) २०७१/७२ – २०७५/७६

लक्ष्य ४: न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने

रणनीति १: न्यायपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालार्ई गुणस्तरीय बनाउने

कार्य	कार्यसम्पादन सूचक	समयावधि	जिम्मेवारी	
सूचना तथा सहयोग कक्षको स्थापनालाई विस्तार गर्ने ।	सबै अदालतमा सूचना तथा सहयोग कक्षको स्थापना	२०७२ आषाढ	रजिष्ट्रार/सेस्तेदार	
सूचना तथा सहयोग कक्षबाट प्रवाह हुने सेवाहरूको दिग्दर्शन निर्माण गर्ने ।	दिग्दर्शन	२०७१ भाद्र	स. अ. रजिष्ट्रार	
सबै न्यायाधीश र कर्मचारीहरूले सेवान्ग्राहीहरूप्रति मर्यादित व्यवहार गर्ने ।	सेवान्ग्राहीको प्रतिक्रिया र पृष्ठपोषण	निरन्तर	सबै न्यायाधीश र कर्मचारी	
सबै न्यायाधीश र कर्मचारीहरूबाट मर्यादित व्यवहार भए नभएको सम्बन्धमा सेवान्ग्राहीहरूबाट सर्वेक्षण गराउने प्रणाली अपनाउने ।	सर्वेक्षण प्रतिवेदन	त्रैमासिक	सम्बन्धित अदालतका सेस्तेदार/रजिष्ट्रार	
अदालतका गरिने फैसलाहरूलाई गुणस्तरीय बनाउने ।	फैसला र आदेश लेखनलाई गुणस्तरीय बनाउन फिरोदपत्र, प्रतिउत्तरपत्र, फैसला र आदेशको ढाँचालाई परिमार्जन गरी सरलीकृत बनाउने	परिवर्तित ढाँचा	२०७२ आषाढ	अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा
	जिल्ला र पुनरावेदन	फैसला प्रकाशन	प्रत्येक वर्ष	प्रकाशन, सञ्चार तथा सम्पादन

	अदालतबाट भएका गुणस्तरीय फैसलाहरूको प्रकाशन गर्ने व्यवस्था गर्ने			समिति
	अदालतको निरीक्षण हुँदा हरेक न्यायाधीशबाट भएका फैसला अध्ययन गर्ने प्रणाली अपनाउने	निरीक्षण निर्देशिका	२०७१ कार्तिक	अनुगमन तथा निरीक्षण महाशाखा
	कार्यविधिगत प्रक्रिया पूरा नगरी वा बुझ्नु पर्ने नबुझी फैसला गरेको कारण पुनः इन्साफका लागि फिर्ता पठाइएका मुद्दाहरूको अभिलेख राख्ने प्रणाली अवलम्बन गर्ने,	पुनः इन्साफका लागि पठाइएका मुद्दाहरूको अभिलेख	२०७१ देखि निरन्तर	सम्बन्धित पुनरावेदन अदालत र सर्वोच्च अदालत, अनुगमन तथा निरीक्षण महाशाखा
	पुनरावेदन परेका मुद्दाहरूको न्यायाधीशगत विवरण राख्ने पद्धति अवलम्बन गर्ने, विवरण राख्ने	विवरण राख्ने नीतिगत निर्णय	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	सम्बन्धित पुनरावेदन अदालत र स. अ. अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा
	अदालतबाट भएका फैसलाहरू प्रतिपक्षहरूको सन्तुष्टीको अवस्था यकीन गर्न मुद्दामा पुनरावेदन पर्ने प्रवृत्तिको अध्ययन गरी वार्षिकरूपमा प्रकाशन गर्ने परिपाटी अपनाउने ।	अध्ययन प्रतिवेदन	प्रत्येक वर्ष	स. अ. अनुसन्धान तथा योजना महाशाखा

लक्ष्य ४: न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने

रणनीति २: न्यायिक प्रक्रिया, अदालतबाट प्राप्त हुने सेवा एवं सुविधाहरू र मुद्दाको कारवाही अवस्थाका बारेमा जानकारी प्रवाह गराउने प्रणाली स्थापना गर्ने

कार्य	कार्यसम्पादन सूचक	समयावधि	जिम्मेवारी
अदालतमा आउने सेवान्ग्राहीहरूका निमित्त परामर्श सेवा (counseling service) सञ्चालन गर्ने । • न्यायिक प्रक्रिया • अदालतले दिनेसेवा एवं सुविधाहरू	कार्यक्रम सञ्चालन	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	सम्बन्धित अदालतका सेस्तेदार/रजिष्ट्रार
टेली इन्क्वायरी प्रणाली स्थापना गर्ने ।	सूचना तथा सहयोग कक्षमा टेलिफोन सेवा	२०७१ पौष	सम्बन्धित अदालतका सेस्तेदार/रजिष्ट्रार

लक्ष्य ४: न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने

रणनीति ३: अनियमितता र गुनासो सुनुवाइका लागि प्रभावकारी संयन्त्रको स्थापना गर्ने

कार्य	कार्यसम्पादन सूचक	समयावधि	जिम्मेवारी
अदालतमा स्थापित अनियमितता र गुनासो सुनुवाइ संयन्त्रलाई प्रभावकारी बनाउने ।	गुनासो सुनुवाइमा नियमितता	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	जिल्ला न्यायाधीश/मुख्य न्यायाधीश/प्रधान न्यायाधीश
गुनासो सुनुवाइ भएको सुनिश्चितताका लागि सुनुवाइ भएको कुराको जानकारी प्रवाह हुने प्रणाली स्थापना गर्ने ।	सूचना प्रवाह	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	जिल्ला न्यायाधीश/मुख्य न्यायाधीश/प्रधान न्यायाधीशको सचिवालय
उजुरी एवं गुनासोको आधारमा सम्बन्धित कर्मचारीको मूल्याङ्कन हुने स्थिति कायम गर्न मूल्याङ्कनकर्तालाई कारवाहीको विवरण उपलब्ध गराउने ।	विवरणको उपलब्धता	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	सम्बन्धित अदालतका सेस्तेदार/रजिष्ट्रार

लक्ष्य ४: न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने

रणनीति ४: न्यायिक प्रक्रिया र प्रणालीबारे समुदायका विभिन्न वर्गहरूसँग अन्तरसंवाद गर्ने प्रणालीको स्थापना गर्ने

कार्य		कार्यसम्पादन सूचक	समयावधि	जिम्मेवारी
न्यायिक संवाद (judicial outreach) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	कार्यक्रमको ढाँचा तयार गरी सञ्चालन निर्देशिका बनाउने	निर्देशिका	२०७१ चैत्र	अनुगमन तथा निरीक्षण महाशाखा
	कार्यक्रम सञ्चालनका लागि सम्भावित स्रोत व्यक्तिहरूलाई अभिमुखीकरण गर्ने	अभिमुखीकरण	२०७२ असोज	अनुगमन तथा निरीक्षण महाशाखा
	अभिमुखीकरण प्राप्त स्रोत व्यक्तिहरूबाट विभिन्न समुदायलाई लक्षित गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	कार्यक्रम सञ्चालन प्रतिवेदन	२०७२ असोज देखि निरन्तर	सम्बन्धित जिल्ला न्यायाधीश/मुख्य न्यायाधीश
जिल्ला र पुनरावेदन अदालतमा न्यायाधीशसँग मुद्दाका पक्षहरूले अन्तरक्रिया गर्न पाउन (Meet the Judge) प्रणाली कार्यान्वयन गर्ने ।		अन्तरक्रिया	कम्तीमा महिनाको १ पटक	सम्बन्धित जिल्ला न्यायाधीश/मुख्य न्यायाधीश
	<ul style="list-style-type: none"> अन्तरक्रिया ढाँचा र तरिका निर्धारण गर्ने अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने 			

लक्ष्य ४: न्यायपालिकाप्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धि गर्ने
रणनीति ५. न्यायिक सूचना प्रवाह प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने

कार्य	कार्यसम्पादन सूचक	समयावधि	जिम्मेवारी
न्यायिक प्रक्रिया र काम कारवाहीसम्बन्धी आधारभूत जानकारी प्रवाहका लागि आम सञ्चारका माध्यमहरू मार्फत कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने : <ul style="list-style-type: none"> कार्यक्रम उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन 	कार्यक्रम सञ्चालन	२०७२ श्रावण देखि निरन्तर	सम्बन्धित अदालतका स्रेस्तेदार/रजिष्ट्रार
न्यायिक सूचना संप्रेषणलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक तहका अदालतले संचारकर्मीहरूसँग अन्तरक्रिया गर्ने ।	अन्तरक्रिया	२०७१ श्रावण देखि निरन्तर	सम्बन्धित अदालतका स्रेस्तेदार/रजिष्ट्रार

प्रकाशन सं. ५८

सम्पर्क ठेगाना :
राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल
हरिहरभवन, ललितपुर
फोन नं. : ९७७-१-५५४९०५७/५५४९०६७
फ्याक्स नं. : ९७७-१-५५३०६६२
E-maill: info@njanepal.org.np
Website: njanepal.org.np